

تشدید عدم تعادل در بازار کار در بهار ۱۴۰۰

(براساس آمارهای مرکز آمار ایران)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

تهیه کننده: فروغ کریمی امیرکیاسر

ناظر: عاطفه قاسمیان

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

مرداد ماه ۱۴۰۰

از طریق پست الکترونیکی زیر می‌توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

economic.tccim@gmail.com

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

براساس گزارش اخیر مرکز آمار ایران از وضعیت بازار کار کشور در بهار ۱۴۰۰، در این مدت جمعیت فعال کشور نسبت به بهار ۱۳۹۹ با افزایش بیش از ۴۹۹ هزار نفری همراه شده و به ۲۶ میلیون نفر رسیده است. نرخ مشارکت اقتصادی کل نیز با کمی بهبود از ۴۱ درصد به ۴۱.۴ درصد رسیده است. در عین حال، نرخ بیکاری کل کشور طی مدت مذکور با کاهش ۱ واحد درصدی همراه بوده است که نشان می‌دهد افزایش جمعیت فعال کشور، از محل افزایش ۷۱۳ هزار نفری تعداد شاغلان بوده است (کاهش همزمان افراد بیکار و افزایش افراد شاغل).

با وجود برقراری تعادل نسبی بین جمعیت زنان و مردان در کشور، شکاف قابل توجهی بین شاخص‌های بازار کار این دو گروه با برتری مطلق گروه مردان وجود دارد. افزایش جمعیت شاغل کل کشور در بهار ۱۴۰۰، صرفاً مربوط به افزایش اشتغال مردان بوده و کاهش جمعیت بیکار نیز تنها برای بیکاران مرد رخ داده است. این در حالی است که متأسفانه جمعیت شاغل زنان طی مدت مذکور، کاهش و بر جمعیت بیکار آنها نیز افزوده شده است (**افزایش شکاف جنسیتی در بازار کار**).

با اینکه نرخ مشارکت اقتصادی مردان در بهار ۱۴۰۰ نسبت به بهار ۱۳۹۹، معادل ۱.۲ واحد درصد بیشتر شده، اما نرخ مشارکت اقتصادی زنان با افت ۰.۴ واحد درصدی و تضعیف همراه شده است. این عدم تعادل بین نرخ مشارکت اقتصادی زنان و مردان، در مورد سایر شاخص‌های بازار کار شامل اشتغال و نرخ بیکاری نیز به همین صورت است. نسبت اشتغال مردان طی این مدت از ۶۱.۹ درصد در فصل اول ۱۳۹۹ به ۶۳.۹ درصد در بهار ۱۴۰۰، افزایش و بهبود یافته، اما در همین بازه زمانی برای زنان از ۱۴.۱ درصد به ۱۳.۷ درصد افت داشته و تضعیف شده است. در عین حال، نرخ بیکاری مردان نیز از ۹ درصد به ۷.۵ درصد کاهش و بهبود یافته، اما نرخ بیکاری زنان بیشتر و تضعیف شده و از ۱۳.۷ درصد به ۱۵.۶ درصد رسیده است.

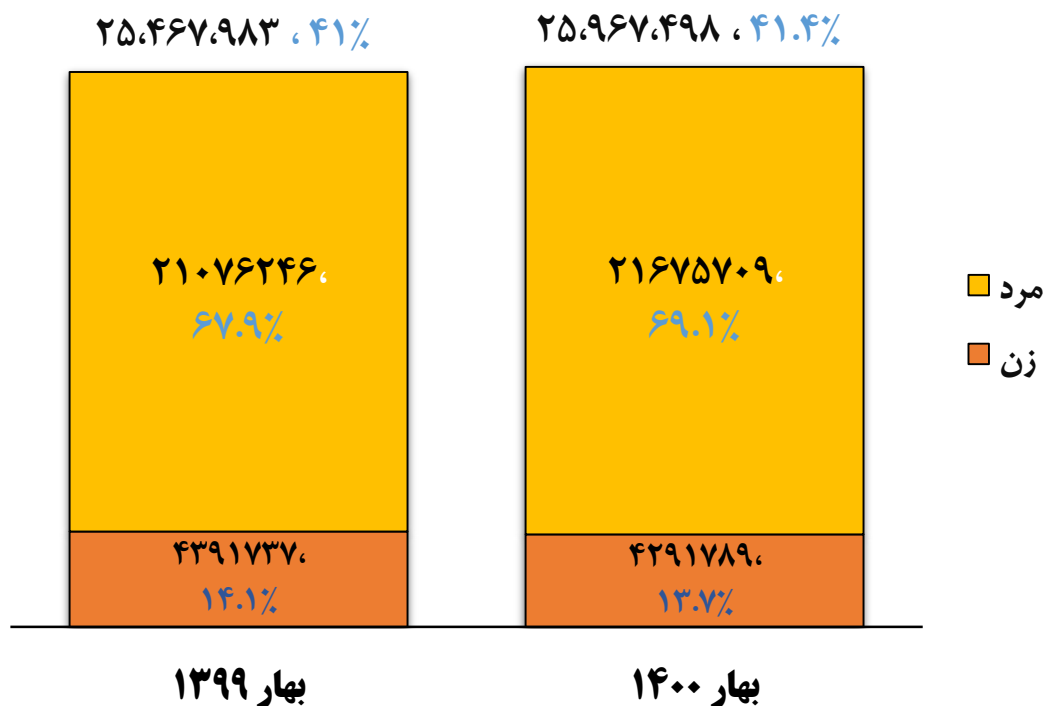
مشارکت اقتصادی

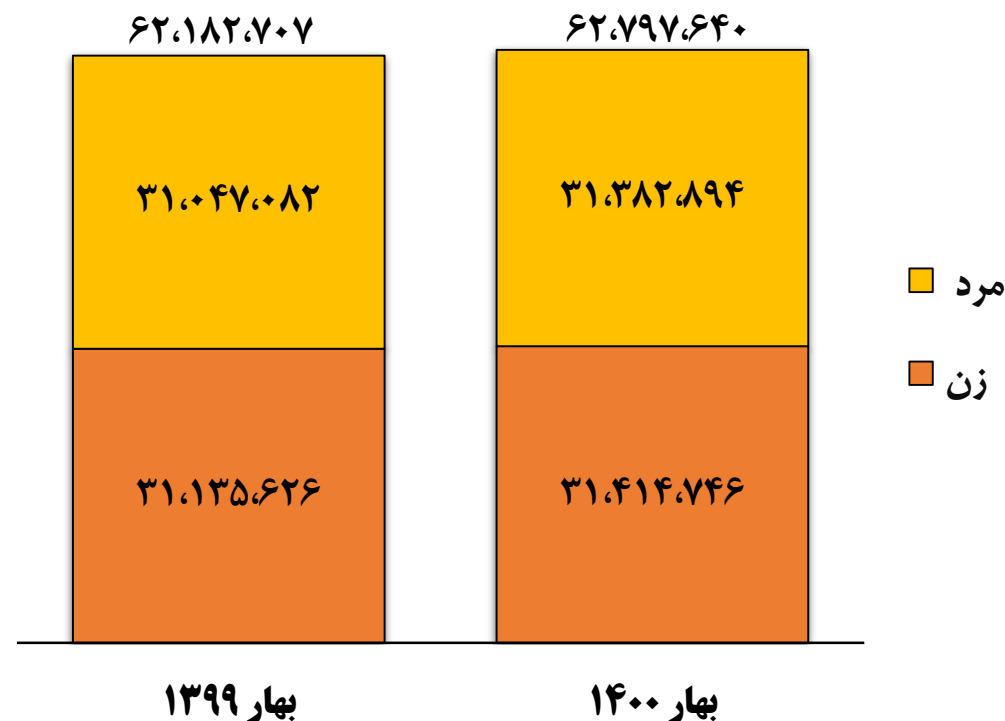
- در بهار ۱۴۰۰، نسبت به بهار ۱۳۹۹، جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در کشور حدود ۶۱۵ هزار نفر بیشتر شده و به حدود ۶۳ میلیون نفر رسیده است. از این میزان افزایش، حدود ۳۳۶ هزار نفر آن را مردان و حدود ۲۷۹ هزار نفر را زنان تشکیل می‌دهند.
- توزیع جنسیتی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در بهار ۱۴۰۰ تقریباً برابر بوده است (۴۹.۹۷ درصد مردان در مقابل ۵۲.۰۳ درصد زنان).
- از حدود ۶۳ میلیون نفر جمعیت در سن ۱۵ سال به بالا در بهار ۱۴۰۰، حدود ۲۶ میلیون نفر آنها فعال اقتصادی هستند. به عبارتی، نرخ مشارکت اقتصادی کشور در بهار ۱۴۰۰ معادل ۴۱.۴ درصد بوده که نسبت به بهار ۱۳۹۹ حدود ۰.۴ واحد درصد افزایش و با کمی بهبود همراه بوده است.
- باوجود برقراری تعادل نسبی بین جمعیت زنان و مردان، شکاف قابل توجهی بین شاخص‌های بازار کار این دو گروه با برتری مطلق گروه مردان وجود دارد. در بهار ۱۴۰۰ نسبت به مدت مشابه سال گذشته، جمعیت فعال مرد بیش از ۵۹۹ هزار نفر رشد داشته که افزایش ۱.۲ واحد درصدی نرخ مشارکت اقتصادی مردان و بهبود آن به رقم ۶۹.۱ درصد را موجب شده است. این در حالی است که جمعیت فعال زنان طی این مدت حدود ۱۰۰ هزار نفر کمتر شده که باعث شده نرخ مشارکت اقتصادی زنان هم به حدود ۰.۴ واحد درصد کاهش یافته و تضعیف شده و به ۱۳.۷ درصد برسد. ۵۵.۴ واحد درصد شکاف بین نرخ مشارکت اقتصادی مردان و زنان قابل تأمل و نگران کننده است.

مشارکت اقتصادی

مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر
نرخ مشارکت %، جمعیت فعال

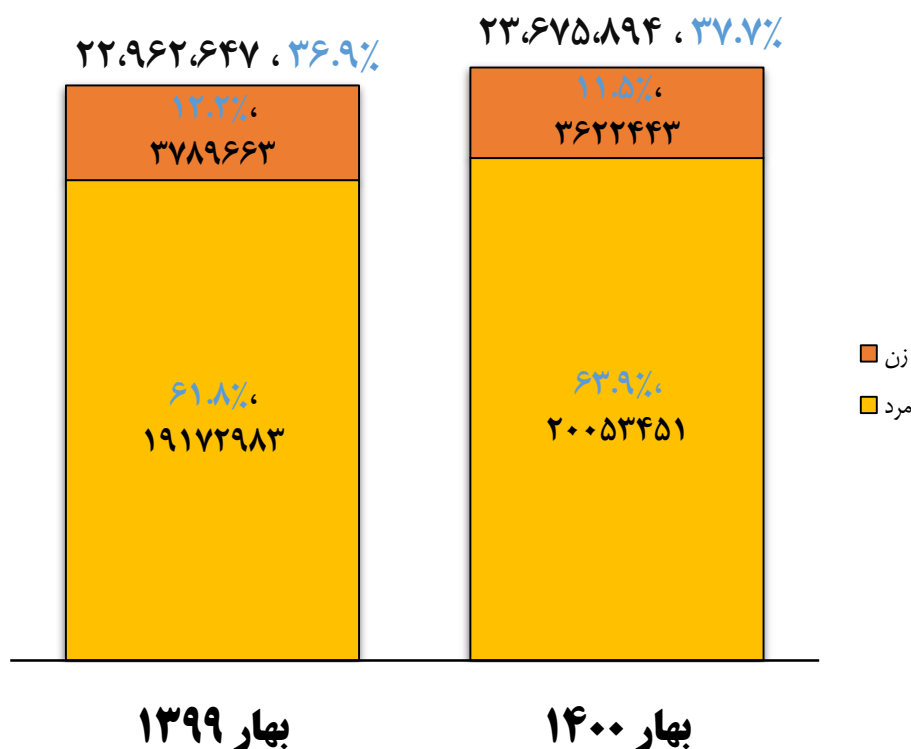

جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر

اشتغال

اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر
نسبت اشتغال %، تعداد شاغلان

- طی بهار ۱۴۰۰، تعداد کل شاغلان کشور حدود ۲۳.۷ میلیون نفر بوده که حدود ۳۸ درصد از کل جمعیت کشور را تشکیل می‌دهد. در بهار ۱۴۰۰، در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، تعداد شاغلان کشور بیش از ۷۱۳ هزار نفر بیشتر شده که افزایش ۰.۸ واحد درصدی نسبت اشتغال (نسبت تعداد شاغلان به کل جمعیت) را موجب شده است.

- طی این مدت، تعداد شاغلان مرد - که در بهار ۱۴۰۰ بیش از ۸۳ درصد کل شاغلان را به خود اختصاص داده - نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۹، بالغ بر ۸۸۰ هزار نفر بیشتر شده که باعث شده نسبت اشتغال برای آنها نیز طی این مدت ۲.۱ واحد درصد افزایش یابد.

- این در حالی است که تعداد شاغلان زن در مدت مورد بررسی، بیش از ۱۶۷ هزار نفر کمتر شده و نسبت اشتغال برای آنها نیز کاهش ۰.۷ واحد درصدی را تجربه کرده است.

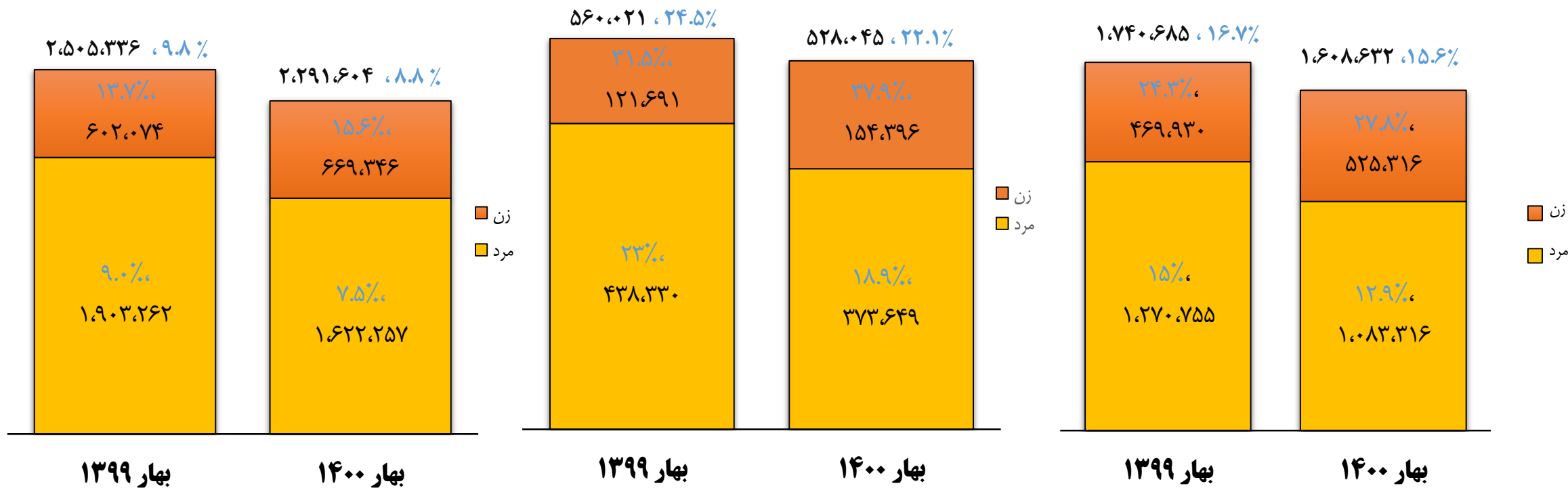
- در فصل نخست سال ۱۴۰۰، حدود ۲.۳ میلیون نفر بالای ۱۵ سال بیکار بوده‌اند که این تعداد نرخ بیکاری ۸.۸ درصدی را رقم زده است. در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، تعداد بیکاران در کشور حدود ۲۱۴ هزار نفر کاهش یافته و نرخ بیکاری نیز یک واحد درصد کمتر شده است. طی این مدت، نرخ بیکاری برای مردان از ۹ درصد در بهار ۱۳۹۹ به ۷.۵ درصد در بهار ۱۴۰۰ رسیده و تعداد بیکاران مرد نیز کاهش ۲۸۱ هزار نفری را تجربه کرده است. این در حالی است که طی این مدت، ۶۷ هزار نفر به تعداد بیکاران زن افزوده شده و نرخ بیکاری برای آنها نیز از ۱۳.۷ درصد به ۱۵.۶ درصد افزایش یافته است.
- نرخ بیکاری برای جوانان کشور به مراتب بالاتر است. در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۰، نرخ بیکاری در میان جوانان ۱۵ تا ۲۴ سال، ۲۲.۱ درصد بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲.۴ واحد درصد کمتر شده است. با این وجود، این بهبود در نرخ بیکاری برای زنان و مردان یکسان نبوده است. نرخ بیکاری مردان جوان در این رده سنی حدود ۴ واحد درصد کاهش یافته و به ۱۸.۹ درصد رسیده؛ این در حالی است که نرخ بیکاری زنان ۶.۴ واحد درصد بیشتر شده و معادل ۳۷.۹ درصد رقم خورده است.
- در میان جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال، نرخ بیکاری کمی بهتر از گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال بوده، اما نسبت به کل افراد ۱۵ سال به بالا بیشتر است. در بهار ۱۴۰۰، نرخ بیکاری افراد ۱۸ تا ۳۵ سال از ۱۶.۷ درصد به ۱۵.۶ درصد کاهش یافته است. نرخ بیکاری مردان در این گروه سنی نیز با کاهش ۲.۱ واحد درصدی معادل ۱۲.۹ درصد رقم خورده، در حالی که نرخ بیکاری زنان در این گروه سنی ۳.۵ واحد درصد افزایش داشته و تضعیف شده و معادل ۲۷.۸ درصد ثبت شده است.

بیکاری ۱۵ ساله و بیشتر
تعداد بیکاران، نرخ بیکاری %

بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ سال
تعداد بیکاران، نرخ بیکاری %

بیکاری جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال
تعداد بیکاران، نرخ بیکاری %

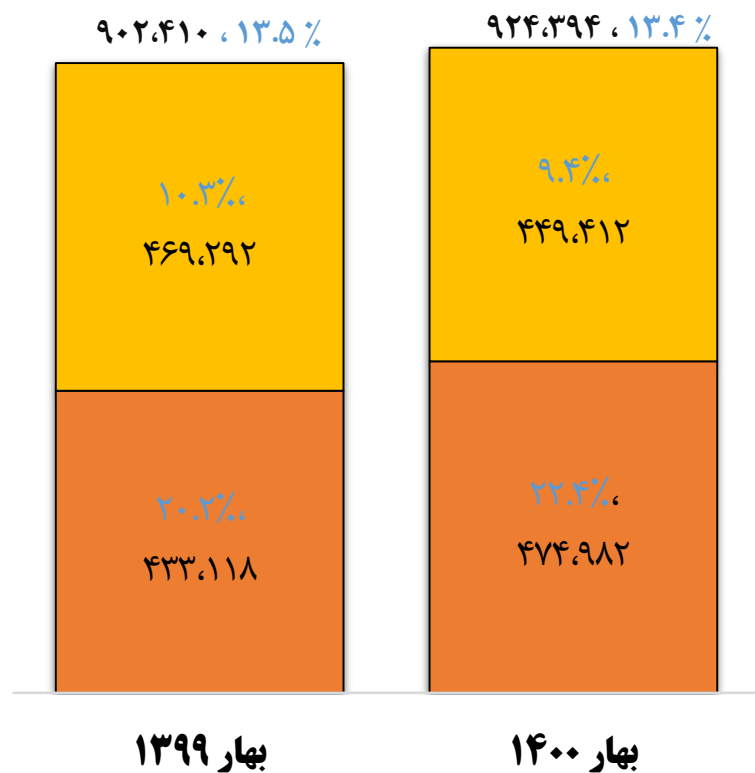

اشتغال و بیکاری فارغ التحصیلان آموزش عالی

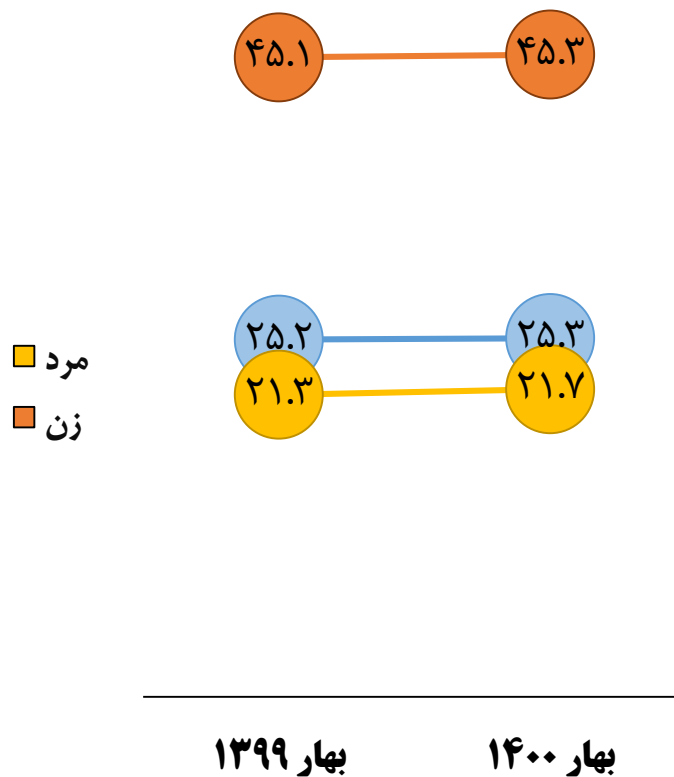
- نرخ بیکاری در میان فارغ التحصیلان آموزش عالی در بهار ۱۴۰۰، ۱۳.۴ درصد بوده که نسبت به بهار ۱۳۹۹ یک واحد درصد کمتر شده است. در بهار سال جاری، تعداد فارغ التحصیلان بیکار، بیش از ۹۲۴ هزار نفر بوده که حدود ۴۹ درصد آن را مردان و ۵۱ درصد آن را زنان تشکیل می‌دهند. نرخ بیکاری مردان فارغ التحصیلان آموزش عالی طی این مدت ۹.۴ درصد اعلام شده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته حدود یک واحد درصد کاهش یافته است. در مقابل نرخ بیکاری زنان فارغ التحصیلان آموزش عالی ۲۲.۴ درصد بوده که با افزایش ۲.۲ واحد درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته مواجه شده است.
- از جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیشتر کشور در فصل بهار، بیش از ۴۰ درصد آنها را فارغ التحصیلان آموزش عالی تشکیل می‌دهد. این سهم نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۹، حدود ۴ واحد درصد بیشتر شده است. شکاف جنسیتی در این بخش بسیار بالا بوده؛ بطوریکه سهم بیکاران ۱۵ ساله و بیشتر فارغ التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران زن ۷۱ درصد و از کل بیکاران مرد ۲۷.۷ درصد بوده است. البته در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، این سهم برای زنان ۰.۹ واحد درصد کمتر و برای مردان ۳ واحد درصد بیشتر شده است.
- در فصل نخست سال ۱۴۰۰، سهم جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیشتر فارغ التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان ۲۵.۳ درصد بوده که نسبت به بهار ۱۳۹۹ تنها ۰.۱ واحد درصد بیشتر شده است. این سهم برای مردان و زنان به ترتیب برابر با ۲۱.۷ درصد و ۴۵.۳ درصد بوده است.

اشتغال و بیکاری فارغ التحصیلان آموزش عالی

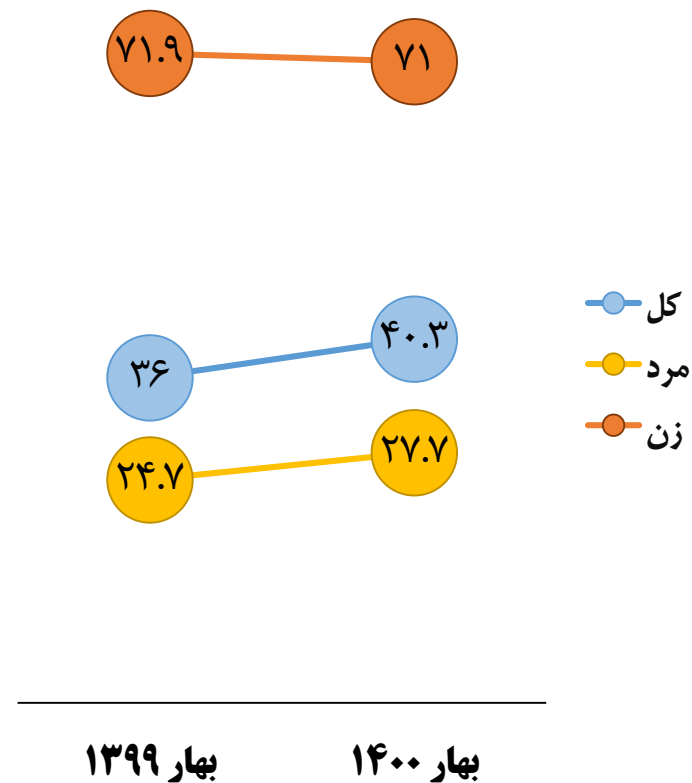
بیکاری ۱۵ ساله و بیشتر فارغ التحصیل آموزش عالی
نرخ بیکاری %، تعداد بیکاران

سهم جمعیت شاغل ۱۵ ساله و بیشتر
فارغ التحصیل آموزش عالی از کل شاغلان
(%)

سهم جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیشتر
فارغ التحصیل آموزش عالی از کل بیکاران
(%)

اشتغال در بخش‌های اقتصاد

- در بهار ۱۴۰۰ نسبت به بهار ۱۳۹۹، سهم اشتغال در بخش «خدمات» حدود یک واحد درصد و در بخش «کشاورزی»، حدود ۰.۷ واحد درصد کاهش و در بخش «صنعت» حدود ۱.۴ واحد درصد افزایش یافته است.
- حدود ۴۹ درصد از اشتغال کل در بهار ۱۴۰۰، مربوط به بخش «خدمات» و از کل شاغلان بخش خدمات حدود ۸۳ درصد را مردان و ۱۷ درصد را زنان تشکیل داده‌اند. سهم زنان از کل اشتغال این گروه نسبت به مردان بیشتر است یعنی ۴۷.۶ درصد از کل شاغلان مرد و ۵۵.۲ درصد از کل شاغلان زن در فصل مزبور، در بخش خدمات مشغول به فعالیت هستند.
- سهم اشتغال در بخش «صنعت» از ۳۱.۸ درصد در بهار ۱۳۹۹ به ۳۳.۲ درصد در بهار ۱۴۰۰ رسیده است. در فصل نخست سال ۱۴۰۰، ۳۴.۹ درصد از مردان شاغل و ۲۴.۲ درصد از زنان شاغل در بخش صنعت مشغول به کار بوده‌اند. از کل افراد شاغل در این بخش، ۸۹ درصد آنها را مردان و ۱۱ درصد آنها را زنان تشکیل می‌دهند.
- بخش «کشاورزی»، در میان دو بخش دیگر، کمترین میزان اشتغال را داراست. در بهار ۱۴۰۰ حدود ۱۸ درصد کل اشتغال مربوط به بخش «کشاورزی» است. طی این فصل از سال، حدود ۱۷.۵ درصد از کل مردان شاغل و حدود ۲۱ درصد از کل زنان شاغل، در این بخش مشغول به فعالیت بوده‌اند. از کل اشتغال در بخش کشاورزی، ۸۲ درصد آنها را مردان و ۱۸ درصد آنها را زنان تشکیل می‌دهند.

اشتغال در بخش‌های اقتصاد

اشتغال در بخش‌های کشاورزی، صنعت و خدمات
(تعداد شاغلان، سهم از کل اشتغال)

